

TRIBUNAL DE CUENTAS

RESUM

INFORME DE FISCALITZACIÓ SOBRE L'AVALUACIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL PROCÉS D'ELABORACIÓ DELS PRESSUPOSTOS DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES: ELS INFORMES D'IMPACTE DE GÈNERE

Les CA duen a terme una avaluació de l'impacte de gènere en el marc de l'elaboració dels seus pressupostos?

[Informe n.º: 1.646](#)
[Aprobat pel Ple el 23 d'octubre de 2025](#)

Les comunitats autònomes (CA) duen a terme una avaluació de l'impacte de gènere en el marc de l'elaboració dels seus

Què és el pressupost amb enfocament de gènere (PEG) i per què és rellevant?

- » La **transversalitat de gènere** consisteix a integrar de manera sistemàtica la perspectiva de gènere en totes les polítiques i etapes del procés polític, per a aconseguir la igualtat efectiva entre dones i homes.
- » El **pressupost** constitueix una eina fonamental per a avançar en igualtat de gènere, ja que no és neutral: tant els ingressos com les despeses poden contribuir a reduir o a perpetuar les desigualtats entre dones i homes.
- » La PEG suposa aplicar la transversalitat de gènere al procés pressupostari i, en el marc d'aquesta, s'avalua l'impacte que les decisions pressupostàries tenen sobre la igualtat, per a garantir que les decisions de finançament públic contribuïssin a avançar en matèria d'igualtat de gènere en lloc de reforçar les desigualtats existents.

Què s'ha analitzat?

Àmbit objectiu

Procediments relatius a l'avaluació de l'impacte de gènere en els pressupostos autonòmics i documentació generada en aquest procés.

Àmbit subjectiu

Les 17 CA.

Àmbit temporal

Període d'elaboració dels projectes de lleis de pressupostos de 2025.

Amb quins objectius?

- » Les CA han incorporat la perspectiva de gènere en el **procés d'elaboració dels seus pressupostos**, de conformitat amb la respectiva normativa aplicable?
- » El pressupost des d'una perspectiva de gènere de les CA es veu reforçat pel **marc normatiu, institucional i metodològic** adoptat?
- » S'han adoptat **mesures per a avaluar** si el PEG redueix una efectiva millora de la igualtat?

Conclusions

- » A excepció de la Comunitat de Madrid i la Regió de Múrcia, la resta de CA **emeten un IIG** en el marc de l'elaboració dels seus pressupostos.
- » Excepte en 4 CA (Principat d'Astúries, Castella i Lleó, Comunitat de Madrid i Regió de Múrcia), la **normativa amb rang de llei** de la resta de CA estableix expressament l'obligació d'avaluar l'impacte de gènere durant l'elaboració dels seus pressupostos.
- » En general, el PEG es desplega en el marc d'una **col·laboració estreta** entre l'autoritat pressupostària i l'organisme responsable de la igualtat de gènere. En 5 CA s'han creat, a més, **comissions específiques** per al PEG.
- » Excepte el Principat d'Astúries, Extremadura i Galícia, la resta de CA que elaboren un IIG disposen de **marcs metodològics propis**. A més, la majoria de CA han adoptat mesures per a l'adequada implementació del PEG, com ara activitats formatives i assessorament.
- » Durant 2024 no s'han dut a terme **auditories de gènere** ni tampoc un altre tipus d'**avaluacions o controls ex post** per òrgans independents per a avaluar si el PEG redueix una millora efectiva de la igualtat en aquest àmbit. No obstant això, 6 CA estan treballant en diverses **actuacions de seguiment de caràcter intern**.
- » En les 15 CA que elaboren IIG s'ha constatat la **publicació** de l'últim informe emés i –excepte al País Basc– la de l'històric d'aquests informes (Aragó ha començat a publicar-los amb caràcter estable arran d'aquesta fiscalització).

Recomanacions

- » Es recomana als òrgans amb competències legislatives del Principat d'Astúries, Castella i Lleó, Comunitat de Madrid i Regió de Múrcia que incloguen en les seues **lleis d'hisenda** respectives l'obligació d'acompanyar els seus projectes de llei de pressupostos del corresponent IIG.
- » Es recomana a les CA que no compten amb **eines metodològiques específiques per al PEG** que desenvolupen aquest tipus d'instruments, a fi de poder disposar de recursos tècnics que responguen a la complexitat tècnica del procés de planificació pressupostària i que contribuïssin a una avaluació eficaç i sistemàtica.
- » Tenint en compte els recursos tècnics, institucionals i humans utilitzats en el PEG, es recomana a les CA que valoren l'oportunitat d'impulsar **avaluacions ex post sobre la millora efectiva de la igualtat** a conseqüència d'aquesta pràctica pressupostària, la qual cosa permetria verificar si es tradueix en avanços reals en igualtat. Addicionalment, la publicació dels resultats d'aquestes avaluacions podria contribuir a l'aprenentatge mutu en aquest àmbit i a l'**intercanvi de bones pràctiques** entre les diferents comunitats.

■ Introducció

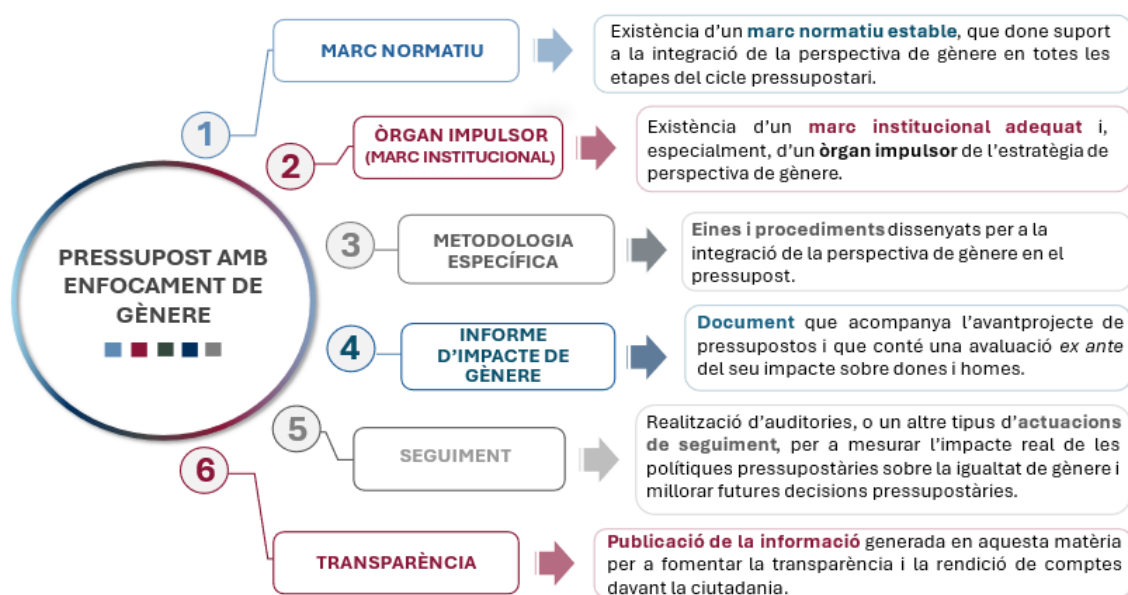
En la IV Conferència Mundial de les Nacions Unides sobre la Dona celebrada a Pequín (1995) es va adoptar la decisió de promoure la transversalitat de gènere, això és, la incorporació sistemàtica de la perspectiva de gènere en totes les polítiques i etapes del procés polític, amb la finalitat d'aconseguir la igualtat efectiva entre dones i homes. La transversalitat del principi d'igualtat es regula en l'article 15 de la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, que disposa que les administracions públiques la integraran, de manera activa, en l'adopció i execució de les seues disposicions normatives, en la definició i pressupost de polítiques públiques en tots els àmbits i en el desenvolupament del conjunt de totes les seues activitats.

D'acord amb la definició utilitzada generalment pel Consell d'Europa, el pressupost amb perspectiva de gènere (PEG) consisteix a aplicar la transversalitat de gènere al procés d'elaboració de pressupostos. En aquest sentit, el pressupost constitueix una eina clau per a l'aplicació de la transversalitat de gènere, perquè tant les despeses com els ingressos públics poden contribuir a disminuir o augmentar la igualtat entre dones i homes.

Per què s'ha realitzat aquesta fiscalització i sobre quins aspectes s'ha focalitzat?

La Llei Orgànica 2/1982, de 12 de maig, del Tribunal de Comptes, disposa en l'article 9.1 que la funció fiscalitzadora de la institució es referirà al sotmetiment de l'activitat economicofinancera del sector públic, entre altres, al principi d'igualtat de gènere. D'altra banda, el Pla Estratègic del Tribunal de Comptes per a 2024-2027 inclou entre les seues línies d'actuació la promoció de la igualtat de gènere en la gestió pública per mitjà de la realització de fiscalitzacions específiques en matèria d'igualtat.

El PEG es configura com una eina clau per a promoure la igualtat de gènere i contribuir perquè els governs assignen els recursos d'una manera més inclusiva, a través de l'impuls de polítiques fiscals i de despesa que aborden els desequilibris de gènere i que tinguin en compte els diferents impactes que aquestes polítiques tenen en dones i homes. La fiscalització ha analitzat els elements clau del PEG reflectits en el gràfic següent:

■ Principals resultats i conclusions

EN RELACIÓ AMB EL MARC JURÍDIC I ESTRATÈGIC:

1. Un total de 13 CA han incorporat de manera expressa en la seua normativa autonòmica amb rang de llei l'obligació d'avaluar l'impacte de gènere durant el procés d'elaboració pressupostària, per a reforçar d'aquesta manera per a la llei de pressupostos l'exigència genèrica d'avaluar l'impacte de gènere en la tramitació de les seues lleis i disposicions normatives que els seus marcs jurídics respectius contenen.

En relació amb això, un dels factors clau per a assegurar la sostenibilitat dels pressupostos amb perspectiva de gènere més enllà dels cicles polítics és que aquesta pràctica tinga una sòlida base jurídica amb rang legal.

Del total de 13 CA, en 7 l'obligació d'avaluar l'impacte de gènere dels seus pressupostos s'estableix en la llei d'igualtat (Illes Balears, Canàries, Extremadura, Galícia, Navarra, País Basc i La Rioja); en una comunitat es recull en la llei d'hisenda (Comunitat Valenciana); mentre que les 5 CA restants regulen aquesta obligació tant en la seua llei d'igualtat com en la seua llei d'hisenda (Andalusia, Aragó, Cantàbria, Castella-la Manxa i Catalunya).

Per contra, la normativa amb rang legal de 4 CA (Principat d'Astúries, Castella i Lleó, Comunitat de Madrid i Regió de Múrcia) no conté cap referència expressa a la incorporació de la perspectiva de gènere en el procés d'elaboració dels pressupostos. En tot cas, les dues primeres CA acompanyen els seus pressupostos d'un informe d'avaluació d'impacte de gènere (IIG) en compliment del que es disposa, amb caràcter general, per a l'elaboració de les seues disposicions normatives amb rang de llei. D'aquesta manera, són 15 les CA que emeten aquest informe.

2. Els objectius d'igualtat de gènere continguts en les estratègies autonòmiques d'igualtat informen el procés de pressupost i contribueixen així a una política governamental més coherent i a decisions pressupostàries millor informades.

El vincle entre l'estratègia d'igualtat i el PEG és essencial per a garantir que els compromisos en matèria d'igualtat es traduïsqen en accions concretes suportades per recursos.

Un total de dotze CA (Andalusia, Aragó, Principat d'Astúries, Canàries, Castella i Lleó, Castella-la Manxa, Extremadura, Galícia, Comunitat de Madrid, Navarra, País Basc i La Rioja) comptaven amb un pla o estratègia en matèria d'igualtat vigent durant el període fiscalitzat. Excepte a Canàries, la resta d'estratègies autonòmiques d'igualtat incloïen previsions referides al PEG, la qual cosa reforça el compromís institucional en aquest àmbit.

Totes aquestes CA –llevat de La Rioja– manifesten tindre en compte durant el seu pressupost els objectius inclosos en les estratègies d'igualtat esmentades, circumstància que, a més, sol reflectir-se en els IIG respectius.

EN RELACIÓ AMB EL MARC INSTITUCIONAL:

3. L'estructura organitzativa desenvolupada per les CA per al seu PEG es caracteritza per la col·laboració entre diversos tipus d'actors, de tal manera que, juntament amb la direcció general competent en matèria de pressupostos, també solen participar en aquest procés els agents de l'àmbit de la igualtat.

La consecució de la transversalitat de gènere en tots els nivells del procés pressupostari requereix un lideratge clar, així com un marc institucional en el qual participen tots els actors clau en aquesta matèria (tant de l'àmbit pressupostari com del de la igualtat).

Excepte a Navarra, en la resta de CA la direcció general competent en matèria de pressupostos exerceix un paper crucial en el PEG (la Comunitat de Madrid i la Regió de Múrcia s'exclouen de l'anàlisi per no emetre un IIG, tal com es detalla més avant). També solen participar en aquest procés els instituts d'igualtat (9 CA) i/o les direccions generals competents en matèria d'igualtat (8 CA), mentre que Aragó és l'única comunitat en la qual no intervé en aquest procés ni la DG d'Igualtat d'Oportunitats ni l'Institut Aragonés de la Dona.

A més, Canàries, Cantàbria, Castella-la Manxa, Extremadura i Comunitat Valenciana han reforçat el seu marc institucional a través de la creació de comissions específiques per a promoure el PEG.

Com a norma general, el PEG és liderat de manera unitària per agents enquadrats en l'àmbit pressupostari (10 CA), encara que en 2 CA (Principat d'Astúries i Navarra) el procés és liderat en exclusivitat per unitats competents en matèria d'igualtat i en 3 CA (Illes Balears, Catalunya i Galícia) aquest lideratge l'exerceixen de manera conjunta els dos tipus d'agents.

EN RELACIÓ AMB EL MARC METODOLÒGIC:

4. Del conjunt de CA que acompanyen els seus pressupostos d'un IIG (15), un total de 12 disposen d'eines metodològiques pròpies. El Principat d'Astúries, Extremadura i Galícia no han desenvolupat aquest tipus d'instruments.

La disponibilitat d'un marc metodològic adequadament documentat afavoreix una aplicació homogènia de l'enfocament de gènere en el procés de pressupost i permet la traçabilitat dels criteris, eines i processos utilitzats. Així mateix, enforteix la institucionalització de l'enfocament de gènere i el compromís institucional en aquest àmbit.

Entre els suports metodològics propis desenvolupats per les CA per a l'elaboració dels seus IIG es distingeixen aquells dissenyats amb vocació de permanència (guies o manuals) i altres amb una vigència anual, com ara les normes anuals d'elaboració del pressupost, instruccions o fitxes.

Pel que fa, en particular, a la naturalesa específica d'aquests suports, Cantàbria és l'única comunitat que utilitza el marc metodològic en què es regula, amb caràcter general, l'avaluació de l'impacte de gènere en la tramitació de qualsevol disposició normativa, ja que no ha desenvolupat una metodologia específica per a realitzar aquesta avaluació en la tramitació dels seus pressupostos. Les restants 11 CA compten amb instruments dissenyats específicament per a l'avaluació de l'impacte de gènere en els pressupostos (Andalusia, Aragó, Illes Balears, Canàries, Castella i Lleó, Castella-la Manxa, Catalunya, Navarra, País Basc, La Rioja i Comunitat Valenciana). En relació amb aquesta qüestió, i encara que els marcs metodològics per a l'avaluació de l'impacte de gènere en les disposicions normatives en general poden constituir un bon punt de partida, no substitueixen la necessitat d'instruments metodològics específics que responguen a la complexitat tècnica dels processos pressupostaris i tinguen en compte l'especial naturalesa de la norma pressupostària.

5. Juntament amb les eines metodològiques esmentades, la majoria de les CA han posat a la disposició del personal que intervé en el PEG activitats formatives, així com suport i assessorament en aquesta matèria.

La formació resulta essencial, perquè millora la qualitat de l'anàlisi pressupostària, dota el personal d'eines concretes per a aplicar criteris de manera rigorosa, facilita l'aplicació homogènia de la metodologia i contribueix perquè els compromisos assumits en aquest àmbit es traduïsquen en pràctiques reals i efectives.

Pel que fa als esforços dirigits a la capacitat del personal dedicat al PEG, durant 2023 i 2024 11 CA van dur a terme activitats formatives referides específicament a l'avaluació de l'impacte de gènere dels pressupostos (Andalusia, Aragó, Canàries, Cantàbria, Castella i Lleó, Castella-la Manxa, Catalunya, Galícia, Navarra, La Rioja i Comunitat Valenciana) i 2 (Andalusia i Aragó) van dur a terme, a més, accions de sensibilització sobre la inclusió de la perspectiva de gènere en els pressupostos.

D'altra banda, 13 CA (totes les que emeten IIG excepte el Principat d'Astúries i Extremadura) comptaven amb òrgans o unitats que desenvolupaven funcions d'assessorament i que assistien el personal en l'avaluació dels programes pressupostaris.

EN RELACIÓ AMB ELS INFORMES D'IMPACTE DE GÈNERE:

6. Un total de 15 CA (totes excepte la Comunitat de Madrid i la Regió de Múrcia) emeten un IIG en el marc de l'elaboració dels seus pressupostos, i compilen en aquest informe els principals resultats de l'avaluació duta a terme sobre l'impacte de gènere de la norma pressupostària.

L'emissió de l'IIG i la seua inclusió entre la documentació complementària que acompanya el projecte de llei de pressupostos enforteix la transparència i la rendició de comptes en aquest àmbit.

A Aragó i Catalunya l'últim IIG emés és el relatiu als pressupostos per a 2024, mentre que en els 13 casos restants l'últim IIG es refereix als pressupostos per a 2025. Les úniques CA que no emeten un IIG són la Comunitat de Madrid i la Regió de Múrcia, encara que la Comunitat de Madrid tracta el factor del gènere en el seu pressupost a través del desglossament dels indicadors pressupostaris en virtut del gènere si el tipus d'indicador ho permet.

Cal destacar que l'IIG 2025 de Navarra presenta un caràcter singular respecte als informes previs d'aquesta comunitat a conseqüència de la reflexió metodològica en què es trobava immersa durant 2024. Així, el seu contingut s'aparta del tradicionalment inclòs per Navarra en aquests informes, i en lloc d'incorporar una avaluació de l'impacte de gènere dels pressupostos de 2025 l'IIG d'aquest any conté una reflexió estratègica sobre el PEG de la comunitat i les necessitats detectades en aquest àmbit.

Dels 14 IIG restants analitzats (excloent-ne el de Navarra que s'acaba d'esmentar), en 13 casos (se n'exceptuen les Illes Balears) es fa referència a la situació de partida; en 8 s'inclou l'anàlisi del personal al servei de l'Administració de la CA (no ocorre al Principat d'Astúries, Canàries, Cantàbria, Castella-la Manxa, Galícia i Comunitat Valenciana) i en tots els IIG s'efectua l'anàlisi de gènere dels programes pressupostaris. Per a dur a terme la selecció inicial de programes a avaluar, en 10 CA s'aplica un filtre de gènere a tots els programes pressupostaris o, si és el cas, a les activitats que s'inclouen en cada programa pressupostari, mentre que en 4 CA (Principat d'Astúries, Cantàbria, Castella i Lleó i Extremadura) s'utilitzen altres mètodes per a determinar aquesta selecció inicial.

EN RELACIÓ AMB AUDITORIES O ALTRES ACTUACIONS D'AVALUACIÓ *EX POST*:

7. Durant 2024 no s'havien dut a terme auditories relatives a la introducció de la perspectiva de gènere en els pressupostos en cap de les 15 CA que han elaborat un IIG, ni tampoc un altre tipus d'avaluacions o controls *ex post*.

Incorporar l'enfocament de gènere en la fase de planificació pressupostària representa, per si mateix, un avanç fonamental cap a l'equitat, ja que promou una reflexió sobre l'impacte de gènere dels pressupostos des de l'inici del cicle pressupostari. No obstant això, per a assegurar que el PEG es tradueix en resultats concrets, resulta convenient complementar-la amb avaluacions *ex post*, especialment considerant els recursos invertits a implementar aquest enfocament i elaborar l'IIG. Andalusia va ser pionera en la realització d'auditories de pressupost i gènere i va comptar fins a 2024 amb un procés continuat d'auditoria en aquest àmbit. No obstant això, en aquest any es va suprimir la Comissió d'Impacte de Gènere en els Pressupostos d'aquesta comunitat i la realització d'aquestes auditories, per la qual cosa els últims informes d'auditoria aprovats corresponen a l'any 2023.

La normativa autonòmica en matèria de PEG de 7 CA preveu la realització d'auditories de gènere (Aragó, Illes Balears, Canàries, Cantàbria, Catalunya, Extremadura i Navarra). No obstant això, durant l'any 2024 no s'han dut a terme auditories sobre aquesta matèria en cap comunitat, ni tampoc un altre tipus d'avaluacions o controls *ex post* per òrgans independents.

En general, la normativa pressupostària i els plans d'igualtat tampoc inclouen previsions sobre la realització d'un seguiment de caràcter intern dirigit a avaluar si el PEG redunda en una efectiva millora de la igualtat entre dones i homes o el mateix procés de PEG, en què Cantàbria, Extremadura, Galícia i el País Basc són les úniques comunitats on es poden trobar algunes al·lusions puntuals a aquesta matèria. En tot cas, 6 comunitats manifesten estar treballant en diverses actuacions de seguiment en aquest àmbit (Andalusia, Canàries, Castella-la Manxa, Catalunya, Navarra i La Rioja).

EN RELACIÓ AMB LA TRANSPARÈNCIA:

8. Totes les CA que emeten un IIG en el marc de l'elaboració dels seus pressupostos publiquen aquests informes, i la consulta resulta accessible a través dels respectius portals de transparència autonòmics.

El PEG pot millorar la transparència i la rendició de comptes del govern sobre l'impacte del pressupost sobre la igualtat, però per a això és essencial que es publiqui l'IIG.

A més de la publicació de l'últim IIG emés, en les 15 CA que l'elaboren –excepte el País Basc– és possible consultar un històric d'aquests informes. En relació amb aquesta qüestió, cal esmentar que en la data de les comprovacions d'auditoria –juny de 2025– els IIG d'Aragó no es trobaven publicats amb caràcter estable i perdurable, si bé aquesta comunitat ha procedit a publicar els seus IIG de manera permanent de resultes d'aquesta fiscalització.

Aquesta obligació de publicar l'IIG dels pressupostos es recull, de manera expressa o implícita, en la normativa de 7 CA (Andalusia, Principat d'Astúries, Castella-la Manxa, Catalunya, Galícia, Navarra i Comunitat Valenciana).

■ Valoració global

El pressupost amb enfocament de gènere és una pràctica estesa en l'àmbit autonòmic, que en la major part dels casos es veu suportada de manera expressa per la normativa autonòmica amb rang de llei. Com a fruit d'aquesta pràctica pressupostària, totes les CA excepte la Comunitat de Madrid i la Regió de Múrcia acompanyen els seus pressupostos d'un IIG, els quals són publicats en els portals de transparència respectius.

El marc institucional en què es desenvolupa aquest pressupost amb enfocament de gènere se sol caracteritzar per una col·laboració estreta entre l'autoritat pressupostària i els agents responsables de la igualtat de gènere, a més d'haver-se creat estructures específiques per a la promoció d'aquesta pràctica pressupostària en 5 CA.

En general, les CA han desenvolupat marcs metodològics propis en aquest àmbit i han adoptat mesures per a una adequada implementació. No obstant això, es recomana impulsar avaluacions *ex post* per a verificar si aquesta pràctica pressupostària es materialitza en una millora efectiva de la igualtat entre dones i homes.

■ Principals recomanacions

EN RELACIÓ AMB EL MARC JURÍDIC ESTRATÈGIC

RECOMANACIÓ NÚM. 1

Dirigida als òrgans amb competències legislatives del Principat d'Astúries, Castella i Lleó, Comunitat de Madrid i Regió de Múrcia:

Que incloguin en les seues lleis d'hisenda respectives l'obligació d'acompanyar els seus projectes de llei de pressupostos de l'informe d'impacte de gènere corresponent, la qual cosa contribuiria a reforçar els seus marcs legals respectius en aquesta matèria i, pel que fa les dues primeres comunitats, a acomodar-los a la pràctica pressupostària seguida.

EN RELACIÓ AMB EL MARC METODOLÒGIC I LES MESURES ADOPTADES PER A UNA ADEQUADA IMPLEMENTACIÓ

RECOMANACIÓ NÚM. 2

Dirigida als respectius òrgans competents d'aquelles comunitats que no compten amb eines metodològiques específiques per al pressupost amb enfocament de gènere:

Que desenvolupin aquest tipus d'instruments, a fi de poder disposar de recursos tècnics que responguin a la complexitat tècnica del procés de planificació pressupostària i que facilitin als gestors públics l'avaluació de l'impacte de gènere de manera eficaç i sistemàtica.

EN RELACIÓ AMB LES AUDITORIES I ALTRES ACTUACIONS D'AVALUACIÓ EX POST

RECOMANACIÓ NÚM. 3

Dirigida als òrgans competents de les comunitats autònomes:

Que, tenint en compte els recursos tècnics, institucionals i humans utilitzats en el pressupost amb enfocament de gènere, valorin l'oportunitat d'impulsar avaluacions *ex post* sobre la millora efectiva de la igualtat entre dones i homes a conseqüència d'aquesta pràctica pressupostària, la qual cosa permetria verificar si es materialitza en avanços reals en igualtat i contribuiria, a més, a la implementació d'aquest enfocament al llarg de tot el cicle pressupostari. Addicionalment, la publicació dels resultats d'aquestes avaluacions podria afavorir l'aprenentatge mutu en aquest àmbit i l'intercanvi de bones pràctiques entre les diferents comunitats.

Aquesta versió s'ha obtingut per mitjà de l'ús d'una eina automàtica de traducció i s'ha revisat amb la col·laboració de la Sindicatura de Comptes de la Comunitat Valenciana, la Sindicatura de Comptes de les Illes Balears i la Sindicatura de Comptes de Catalunya, a les quals s'agraeix expressament la participació en el procés de validació lingüística.

En cas de discrepància entre el contingut d'aquesta traducció i la versió original –redactada en castellà i aprovada pel Ple del Tribunal de Comptes en la sessió celebrada el 23 d'octubre de 2025– prevaldrà sempre aquesta última.